

Κωδικός Μαθήματος EDUC-500	Τίτλος Μαθήματος Φιλοσοφικές Διαστάσεις στην Εκπαίδευση	Πιστωτικές Μονάδες ECTS 9
Τμήμα Παιδαγωγικών Σπουδών	Εξάμηνο	Προαπαιτούμενα Κανένα
Κατηγορία Μαθήματος Επιλογής	Γνωστική Περιοχή Θεωρητικές Βάσεις στην Εκπαίδευση	Γλώσσα Διδασκαλίας Ελληνική
Επίπεδο Μαθήματος 2 ^{ος} Κύκλος	Έτος Σπουδών	Διδάσκων Δρ Αλέξης Πέτρου
Μέθοδος Διδασκαλίας Προσωπική επικοινωνία	Πρακτική Άσκηση N/A	Συν-απαιτούμενα Κανένα

Στόχοι του μαθήματος:

Ο φοιτητής:

- Να γνωρίσει τις βασικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή των αρχών της αγοράς στην εκπαίδευση. Να έρθει σε επαφή με τις βασικές αρχές των φιλοσοφικο-πολιτικών θεωριών του Φιλελευθερισμού και του Κοινοτισμού.
- Να κατανοήσει τις διαστάσεις του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης και να διακρίνει τους τύπους του. Να έρθει σε επαφή με τον παγκοσμιοτικό λόγο.
- Να αντιληφθεί την ιστορικο-φιλοσοφική πορεία της έννοιας του κοσμοπολιτισμού, να μπορεί να κάνει διάκριση ανάμεσα στις έννοιες έθνος και έθνος-κράτος, πατριωτισμός και εθνικισμός. Να τεκμηριώνει τη συμβατότητά του πατριωτισμού προς τον κοσμοπολιτισμό και τη δυνατότητά της πιθανής ύπαρξης ενός πατριωτικού κοσμοπολιτισμού ως γραμμής για μια πολιτική εκπαίδευση.
- Να περιγράφει με σαφήνεια τι σημαίνει «πολιτειότητα», να αναγνωρίζει τη σχέση της πολιτειότητας με τη δημοκρατία και να προσδιορίζει τα δικαιώματα που έχουν οι άνθρωποι ως πολίτες.
- Να έρθει σε επαφή με τις βασικές έννοιες του Foucault επιτήρηση, πειθαρχία, δύναμη και γνώση και να μπορεί να τις συνδέει με την εκπαίδευση και τη σύγχρονη εκπαιδευτική πολιτική.
- Να μπορεί να ορίσει τις έννοιες μοντέρνο/μεταμοντέρνο, μεταμοντέρνα κατάσταση, παραλογία (στα πλαίσια της φιλοσοφικής σκέψης του Lyotard), αποδοτικότητα, εγκυροποίηση, από-νομιμοποίηση, μη-απεικονήσιμο, λογοκεντρισμός, μετααφηγήσεις και να μπορεί να κρίνει τις συνέπειες της πιθανής χρήσης των ιδεών του Lyotard στη διαμόρφωση ενός «μεταμοντέρνου» αναλυτικού προγράμματος.
- Να συζητά τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της ύπαρξης ενός κώδικα ηθικής που να αφορά στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού και να συνδέει τη διδασκαλία ως επάγγελμα με τη διδασκαλία ως «πρακτική» (MacIntyre).

Μαθησιακά αποτελέσματα

Ο φοιτητής:

- Να γνωρίζει τα κυριότερα επιχειρήματα των υποστηρικτών της εφαρμογής των αρχών της αγοράς στην εκπαίδευση, αλλά και το σκεπτικό των επικριτών της εφαρμογής των εν λόγω αρχών στην εκπαίδευση, αποδίδοντας κυρίαρχη σημασία στη διατήρηση του πρωταρχικού χαρακτήρα της εκπαίδευσης.
- Να προσδιορίζει τη βασική επιχειρηματολογία της φιλελεύθερης και της κοινοτιστικής θεωρίας και να συζητά τον τρόπο που οι πολιτικές θεωρίες διαμορφώνουν ιδεώδη που επηρεάζουν τη σκέψη μας αναφορικά με το ρόλο του κράτους στην εκπαίδευση. Ακόμη να μπορεί κρίνει τα επιχειρήματα που παρουσιάζει η φιλελεύθερη εκπαιδευτική πολιτική και να στοιχειοθετεί τη δική του άποψη για την ορθότητα ή όχι των επιχειρημάτων.
- Να ορίζει το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης, να έχει μια καθαρότερη εικόνα της σημερινής παγκόσμιας κατάστασης όχι μόνο για το Δυτικό άνθρωπο αλλά και για το λεγόμενο Τρίτο Κόσμο και να συλλάβει τη σημασία των οικονομικών, πολιτικών, πολιτισμικών, τεχνολογικών και περιβαλλοντικών δεδομένων που συγκροτούν λόγους για τους οποίους η παγκοσμιοποίηση είναι τόσο έντονα στο θεωρητικό προσκήνιο.
- Να εξοικειωθεί με έννοιες-κλειδιά του παγκοσμιοτικού λόγου (και με την ανάλυσή τους) όπως επικράτεια, έθνος-κράτος, κινητικότητα κ.λπ. και να κατανοήσει τους τρόπους που η εκπαίδευση μπορεί να ανταποκριθεί στις νέες θεωρητικές προκλήσεις.
- Να αναλύει τους κινδύνους του εθνοκεντρισμού που ελλοχεύουν όταν η προσέγγισή μας στον κοσμοπολιτισμό είναι μονολογική, δηλαδή αφορά στο Εγώ, και να κατανοήσει την ανάγκη για πιο δυναμική εκπαιδευτική παρέμβαση στα παγκόσμια πολιτικά πράγματα.
- Να αποφεύγει εννοιολογικές συγχύσεις που συχνά συναντάμε ακόμα και στις κυρίαρχες φιλοσοφικές τάσεις διαπραγμάτευσης του έθνους και της αγάπης προς αυτό, ώστε να προβαίνει σε καθαρούς και προσεκτικούς συσχετισμούς του εκπαιδευτικού σχεδιασμού με την πολιτική θεωρία.
- Να αναγνωρίζει τη χρησιμότητα των πολιτικών αρετών, να σχολιάζει τη σχέση της πολιτεότητας με τον εθνικισμό και την εθνική ταυτότητα και να αναγνωρίζει τη σημασία της διαβούλευσης για τη δημοκρατική πολιτεότητα. Ακόμη, να περιγράφει τη σχέση κοσμοπολιτισμού και πολιτεότητας και να αναγνωρίζει τη σημασία της αγωγής του πολίτη.
- Να γνωρίζει μέσα από τις φουκωικές θέσεις τις βασικότερες τεχνολογίες, προγράμματα και στρατηγικές μετασχηματισμού της δύναμης, να σχολιάζει τις κυρίαρχες μορφές εκπαιδευτικής καθοδήγησης και να αναγνωρίζει τη σημασία της δια βίου μάθησης και της δια βίου διδασκαλίας.
- Να αναλύει τις βασικές ιδέες του Lyotard και ιδιαίτερα αυτές που περικλείονται στη *Μεταμοντέρνα Κατάσταση* και να αναγνωρίζει την προσφορά αλλά και τις αδυναμίες των προτάσεων του Lyotard στο πλαίσιο της διδακτικής της επιστήμης.
- Να περιγράφει τις βασικές έννοιες και αρχές της ηθικής εκπαίδευσης και της διδασκαλίας μέσα στα πλαίσια της εκπαιδευτικής πολιτικής, να αναγνωρίζει τη σχέση της ηθικής με την εκπαίδευση και τη διδασκαλία, να αναγνωρίζει τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της νομιμοποίησης της συμπεριφοράς των συμβαλλόντων στην εκπαίδευση και, τέλος, να συζητά τη σχέση της έννοιας της «πολιτεότητας» με την ηθική και τη διδασκαλία.

Περιεχόμενο του μαθήματος

1. Εκπαίδευση και Αγορά
2. Φιλελευθερισμός, Κοινοτισμός και Εκπαιδευτική Πολιτική
3. Παγκοσμιοποίηση και Εκπαιδευτική Θεωρία
4. Ο παγκοσμιοτισμός ως λόγος περί της παγκοσμιοποίησης
5. Ο κοσμοπολιτισμός ως ένα πολυδιάστατο ιδεώδες
6. Εθνικισμός, πατριωτισμός και κοσμοπολιτισμός
7. Δημοκρατική Πολιτειότητα: Το κοινό πλαίσιο και η διαστάσεις της στην εκπαίδευση
8. Foucault, Γνώση και Εξουσία: Μετασχηματισμοί της δύναμης στη σύγχρονη εκπαίδευση
9. Μεταμοντέρνα Κατάσταση και εκπαίδευση στην επιστήμη
10. Ηθική της εκπαίδευσης και της διδασκαλίας

Μαθησιακές δραστηριότητες/διδασκτικές μέθοδοι

Διάλεξη, Σεμινάριο, Ατομική καθοδήγηση, Παρουσιάσεις φοιτητών, Συζήτηση δραστηριοτήτων/ερωτημάτων.

Μέθοδοι Αξιολόγησης

Διαμορφωτική αξιολόγηση – ανατροφοδότηση, Ατομική εργασία, παρουσίαση, Τελική εξέταση

Βασικά διδακτικά εγχειρίδια/βιβλιογραφία

Authors	Title	Publisher	Year	ISBN
Πέτρου, Α. (επ.)	Φιλοσοφικές Διαστάσεις στην Εκπαίδευση	Πανεπιστήμιο Λευκωσίας	2008	

Συμπληρωματικά διδακτικά εγχειρίδια/βιβλιογραφία

- Γράβαρης, Ν. και Παπαδάκης, Ν. (2005). *Εκπαίδευση και εκπαιδευτική πολιτική: Μεταξύ κράτους και αγοράς*. Αθήνα: εκδ. Σαββάλας.
- Παναγιωτόπουλος, Ν. (επ.) (2003). *Πολιτισμός και αγορά: Για την αυτονομία της πολιτισμικής παραγωγής*. Αθήνα: εκδ. Πατάκης.
- Sandel, Μ. (2003). *Ο Φιλελευθερισμός και τα όρια της δικαιοσύνης*, μτφρ. Κ. Γεωργοπούλου. Αθήνα: εκδ. Πόλις.
- Hardt, Μ. και Negri, Α. (2002). *Αυτοκρατορία*, μτφρ. Ν. Καλαϊτζής. Αθήνα: εκδ. Scripta.
- Μ. Nussbaum, J. Cohen κ.ά. (Επ.) (1999). *Υπέρ Πατρίδος: Πατριωτισμός ή Κοσμοπολιτισμός;*. Αθήνα: εκδ. Scripta.
- Habermas, J. (2006). *Η εποχή των μεταβάσεων*, μτφρ. Μ. Τοπάλη και Ε. Παπαδάκη. Αθήνα: εκδ. Scripta.
- Γκίντενς, Α. (1998). *Ο τρίτος δρόμος*, μτφρ. Α. Τάκης. Αθήνα: εκδ. Πόλις.
- Γκίντενς, Α. (2008). *Μετά τον Τρίτο Δρόμο*, μτφρ. Α. Πελώνη. Αθήνα: εκδ. Πόλις.
- Bauman, Z. (2004). *Παγκοσμιοποίηση: οι συνέπειες για τον άνθρωπο*, μτφρ. Χ. Βαλλιάνος. Αθήνα: εκδ. Πολύτροπον.
- Κανακίδου, Ε. και Παπαγιάννη, Β. (2003). *Από τον Πολίτη του Έθνους στον Πολίτη του Κόσμου*. Αθήνα: εκδ. Τυπωθήτω - Δαρδανός.

- Τσουκαλά, Κ., Χοντολίδου, Ε. και Πασχαλίδης, Γ. (2008). *Διαπολιτισμικότητα, παγκοσμιοποίηση και ταυτότητες*. Αθήνα: εκδ. Gutenberg.
- Dewey, J. (1916/1997). *Democracy and education*. New York: Free Press.
- Foucault, M. (1972). *The archaeology of knowledge*. New York: Harper and Row.
- Gardner, P. (1981). *On some paradoxes of moral education*. *Journal of Philosophy of Education*, 15,1.
- Jaeger, W. (1939). *Paideia: The ideals of Greek culture*, Vols, I-III. Oxford: Oxford University Press.
- Passmore, J. (1980). *The philosophy of teaching*. Cambridge: Mass.: Harvard University Press.
- Peters, R.S. (1966). *Ethics and education*. London: George Allen and Unwin.
- White, J.(1986). *On reconstructing the concept of human potential*. *Journal of Philosophy of Education*, Vol. 20, No 1.
- Whitehead, A. N. (1967). *The aims of education*. New York: The Free Press.
- Wittgenstein, L. (1980). *Remarks on the philosophy of psychology*. Vols I-II. Chicago: The University of Chicago Press.
- Καζεπίδη, Α.Χ. (1979). Η ιδεολογική σύγχυση και ο δογματικός διαποτισμός των νέων στην ελληνική εκπαίδευση. *Λόγος και πράξη*, Τόμ. Α.
- Παπανούτσου, Ε. (1976). *Η παιδεία, το μεγάλο μας πρόβλημα*. Αθήνα: Δωδώνη.